

Plan Odnowy Miejscowości Tymowa na lata 2016-2023

Miasto i Gmina Ścinawa

Dolnośląskie Centrum Rozwoju Lokalnego s.c.

Spis treści

Spis treści.....	2
Wstęp.....	5
I. Położenie i charakterystyka miejscowości.....	6
1. Rys historyczny.....	6
2. Położenie.....	8
2. Sfera społeczna i gospodarcza.....	9
1. Ludność.....	9
2. Oświata.....	12
3. Infrastruktura społeczna.....	13
4. Infrastruktura techniczna.....	15
5. Działalność gospodarcza.....	16
II. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości.....	18
III. Analiza SWOT dla Tymowej.....	20
IV. Planowane zadania inwestycyjne i przedsięwzięcia aktywizujące społeczność lokalną.....	23
V. Harmonogram realizacji zadań inwestycyjnych.....	27
Spis tabel.....	32
Spis rysunków.....	32
Spis fotografii.....	32

Wstęp

Programowanie rozwoju to proces zachodzący na różnych poziomach polityki - zarówno tej lokalnej, jak i krajowej czy unijnej. Coraz częściej angażuje się w niego nie tylko urzędników, którzy ogólnie określają, co należy wykonać w danej jednostce, ale przede wszystkim mieszkańców. Są oni mobilizowani do uczestnictwa w procesie identyfikowania problemów lokalnych, zasobów oraz potrzeb. Nierzadko - dzięki rodzącemu się w ten sposób poczuciu odpowiedzialności za swoje otoczenie - przystępują do realizacji wspólnych projektów.

Koncepcja odnowy miejscowości (z naciskiem na obszary wiejskie) nie jest niczym nowym - w Niemczech i Austrii stosowano ją już w latach 70. ubiegłego wieku. Duży nacisk kładziono w niej na wykorzystanie lokalnych zasobów o charakterze materialnym, jak i niematerialnym (np. tradycje, zwyczaje).

Plany odnowy miejscowości składają się z kilku zasadniczych elementów. Pierwszym jest charakterystyka miejscowości, w której prezentuje się informacje dotyczące m.in. liczby mieszkańców, poziomu przedsiębiorczości, zasobów kulturowych i przyrodniczych oraz stanu infrastruktury technicznej. Drugi element to inwentaryzacja zasobów lokalnych w różnych kategoriach (np. infrastruktura społeczna, techniczna, zasoby kulturowe). Podobnie jak w większości dokumentów planistycznych, kolejnym etapem jest opracowanie analizy SWOT. Na podstawie usystematyzowanych w ten sposób danych przygotowuje się cele rozwojowe (in. priorytety) i podporządkowane im zadania do realizacji w kolejnych latach. Należy tu podkreślić, że wymieniane w Planie zadania nie mają jedynie charakteru infrastrukturalnego, ale obejmować powinny także projekty "miękkie", skoncentrowane na aktywizacji społeczności lokalnych.

I. Położenie i charakterystyka miejscowości

1. Rys historyczny

Pierwsi osadnicy pojawili się na terenie Tymowej ok. 700-400 r. p.n.e. Natomiast pierwsza wzmianka o miejscowości w źródłach historycznych pojawiła się w 1304 r. i dotyczyła miejscowości Tymendorf. W tym czasie wieś została podarowana przez księcia żagańskiego, Konrada II, lubiąskim cystersom. Władali nią do 1810 r., kiedy to w wyniku kasaty klasztoru majątek przekazano pod zarząd Urzędu Dóbr Państwowych w Lubiążu. W 1335 r. w spisie dziesięcin pojawiła się informacja o kościele w Villa Timonis.

We wsi znajdują się dwa kościoły. Kościół pomocniczy pw. Matki Bożej Królowej Świata istniał już na początku XIV wieku. Około 1530 r. został przejęty przez protestantów i przebudowany. W XVII w. wrócił na krótki czas do katolików, ale w 1708 r. - na mocy porozumienia z Altranstädt - znów przejęli go protestanci i stan ten utrzymywał się do wybuchu II wojny światowej. W wyniku działań wojennych budowla nie ucierpiała mocno z zewnątrz, natomiast dużą stratę stanowiły wywiezione elementy wyposażenia. Gotycki kościół obecnie jest jednonawowy, orientowany, z prostokątnym prezbiterium. Nawa posiada drewniany i polichromowany strop, zaś nad prezbiterium znajduje się gwiazdźdźiste sklepienie. We wnętrzu zachowały się dwie gotyckie rzeźby z XV w., barokowy ołtarz z XVIII w. i chrzcielnica z XVII wieku.

Fot. 1 Kościół pw. Matki Bożej Królowej Świata w Tymowej.

Źródło: fotografia własna.

Przejęciu kościoła pw. Matki Bożej Królowej Świata przez protestantów w 1708 r. zawdzięczać można budowę drugiego kościoła - Matki Bożej Bolesnej. Zbudowano go w latach 1708-1709, a odrestaurowano w XIX wieku. Jest to

również jednonawowy obiekt z czworoboczną sygnaturą i dobudowanymi po bokach kruchtą i zakrystią. Do dzisiaj zachowało się oryginalne wyposażenie wnętrza, w tym barokowe polichromie na suficie (z XVIII w.), późnobarokowy prospekt organowy i chrzcielnica, drewniany ołtarz i Pieta. Dodatkowo przed wejściem na teren kościoła ustawiono rzeźbę św. Jana Nepomucena. Zaś na przykościelnym cmentarzu zachowały się stare nagrobki sprzed 1945 roku.

Fot. 2 Kościół pw. Matki Bożej Królowej Świata z cmentarzem i figurą św. Nepomucena przed kościołem.

Źródło: fotografie własne.

Przy drodze do Ścinawy zachowały się dwa krzyże pokutne, z którymi ponadto wiąże się legenda. W córce kościelnego zakochali się bliźniacy i starali się o jej względy, ona jednak nie mogła zdecydować się na związek z żadnym z mężczyzn. Bracia zdecydowali się na pojedynek, który miał rozstrzygnąć, z którym wiąże się dziewczyna. Gdy skrzyżowali topory, piorun śmiertelnie poraził obu. Dziewczyna zamówiła dwa krzyże i ustawiła w miejscu, w którym po raz pierwszy spotkała braci, a sama zmarła przy nich rok później.

W 1911 r. powstał także dwukondygnacyjny pałac Reinholda Preissa, który zresztą stanął w miejscu istniejącego wcześniej dworu. Budynek otoczony był parkiem, w którym rośnie wiele ponad stuletnich drzew. Jego ruiny znajdują się na prywatnym terenie (w kierunku wyjazdu z Tymowej do Lubina). Na starych widokówkach widać również znajdujący się w Tymowej sklep, gospodę, budynek z salą taneczną oraz szkoły - ewangelicką i katolicką.¹

Do rejestru zabytków wpisane są kościoły, przydrożna kapliczka, zespół dworski (obejmujący dwór, oficynę mieszkalną, wozownię i park), zespół folwarczny (w tym dom zarządcy, 2 obory, stajnia, stodoła i spichlerz), 20 budynków mieszkalnych (w tym jeden wraz z słupami bramnymi ozdobionymi

¹ <http://scinawa.eu/gmina-scinawa/tymowa/>.

posągami lwów) oraz 2 zespoły mieszkalno-gospodarcze (złożone z budynku mieszkalnego, obory i stodoły)².

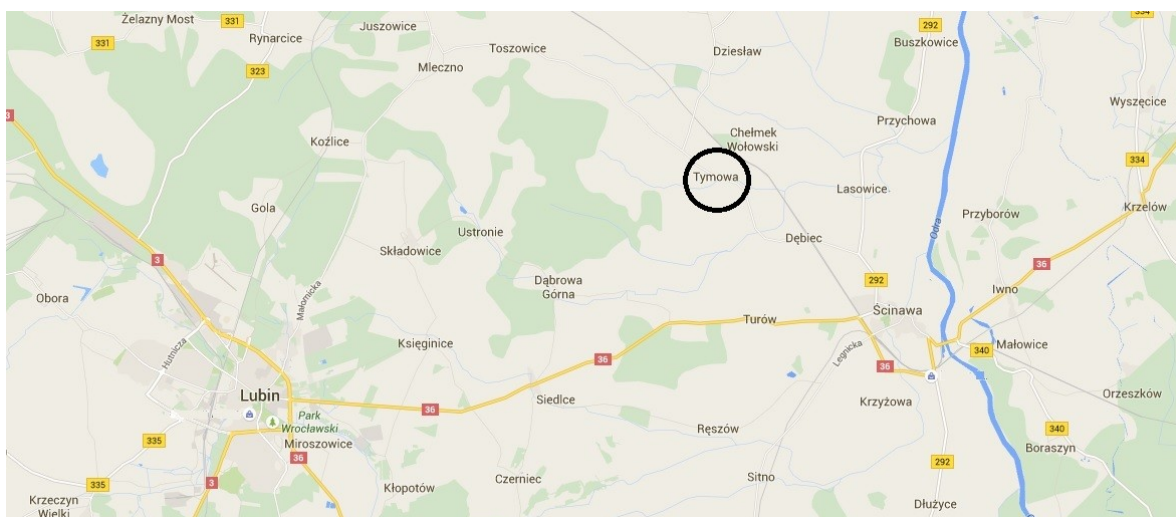
Do rejestru zabytków wpisano również stanowisko archeologiczne - cmentarzysko reprezentujące kulturę łużycką (wpis nr 61/85, 380/arch/68 z 2606.1968 r.). Poza tym odnaleziono ślady osadnictwa z okresu neolitu, pradziejów i średniowiecza, punkty osadnicze z późnego średniowiecza, osady ze średniowiecza i epoki brązu, a także cmentarzyska szkieletowe i ciałopalne³.

Tymowa stała się również miejscem akcji "Samych swoich". Andrzej Mularczyk, autor tej książki, opisał losy swojego wuja Jana. Jan osiedlił się w Tymowej (na ziemiach odzyskanych), ponieważ zobaczył pasące się krowy swojego sąsiada z Boryczówki, z którym był skłócony.

2. Położenie

Sołectwo Tymowa o powierzchni 3198,2 km² położone jest w północno-środkowej części gminy Ścinawa, w powiecie lubińskim. W poprzednim podziale administracyjnym należała do województwa legnickiego.

Rys. 1 Położenie Tymowej na tle Lubina i Ścinawy.

Źródło: <https://www.google.pl/maps/@51.4259208,16.3201787,12z>.

² Wykaz zabytków, <http://wosoz.ibip.wroc.pl/public/?id=92695>.

³ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla miasta i gminy Ścinawa, s. 47-49.

Tymowa leży na północ od drogi krajowej nr 36, która łączy Lubin i Ścinawę. Od Lubina dzieli ją ok. 18 km, zaś od Ścinawy - 6 km. Odległość do Wrocławia to ponad 72 km. W pobliżu przebiega droga wojewódzka nr 292 z Nowej Soli do Lisowic.

Ponadto miejscowość leży w pobliżu linii kolejowej 273 Wrocław - Szczecin Główny. Najbliższa stacja kolejowa mieści się w Chełmku Wołowskim.

W obrębie ewidencyjnym Tymowa zlokalizowany jest użytek ekologiczny o nazwie Dąbrowa Dolna. Obejmuje on łąki, kępy drzew i krzewów oraz stanowiska rzadkich i podlegających ochronie gatunków roślin i zwierząt. Ustanowiony w 1996 r. użytek ma powierzchnię 2,93 ha. Z kolei w lasach w okolicy wsi wyodrębniono rezerwat "Tymowskie śnieżyce".

Poza tym w obrębie Tymowej znajduje się grupa żywotników (gatunki: tuja i żywotnikowiec japoński) o obwodach pni ok. 40 cm. Zostały one uznane za pomniki przyrody.

Tereny należące do obrębu Tymowa są podmokłe. Przepływa przez nie potok Dębiak. Znajdują się w nim grunty bardzo dobre II klasy bonitacyjnej, choć stanowią one niewielki odsetek gruntów Tymowej i gminy w ogóle. Największą część stanowią grunty III i IV klasy. Przekładając to na kompleksy przydatności rolniczej gleb, można mówić o kompleksach żytnim i pszenym mocnym. Największą część gruntów w tej miejscowości stanowią grunty orne oraz zadrzewienia, choć w porównaniu z innymi wsiami ważną grupą są tereny sadów.⁴

2. Sfera społeczna i gospodarcza

1. Ludność

Tymową zamieszkiwało w 2015 r. łącznie 797 osób, co oznacza spadek w stosunku do 2011 r. o 2,8% (dość niewielki w porównaniu z innymi miejscowościami gminy). W 2015 r. udział kobiet w strukturze ludnościowej sołectwa wynosił 48,3%. Oznacza to, że na 100 mężczyzn przypadały 93 kobiety. Ogólnie mieszkańcy Tymowej stanowią ok. 8% mieszkańców całej gminy.

⁴ Plan urządzeniowo-rolny Gminy Ścinawa, s. 27-39.

Tab. 1 Liczba mieszkańców Tymowej na tle gminy (stan na dzień 31.12 każdego roku)

Miejscowość	2011	2012	2013	2014	2015
Tymowa	820	818	807	800	797
Gmina - ogółem	10332	10264	10108	9967	9932

Źródło: dane Urzędu Miasta i Gminy Ścinawa oraz *Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Ścinawa na lata 2015-2022*, s.6.

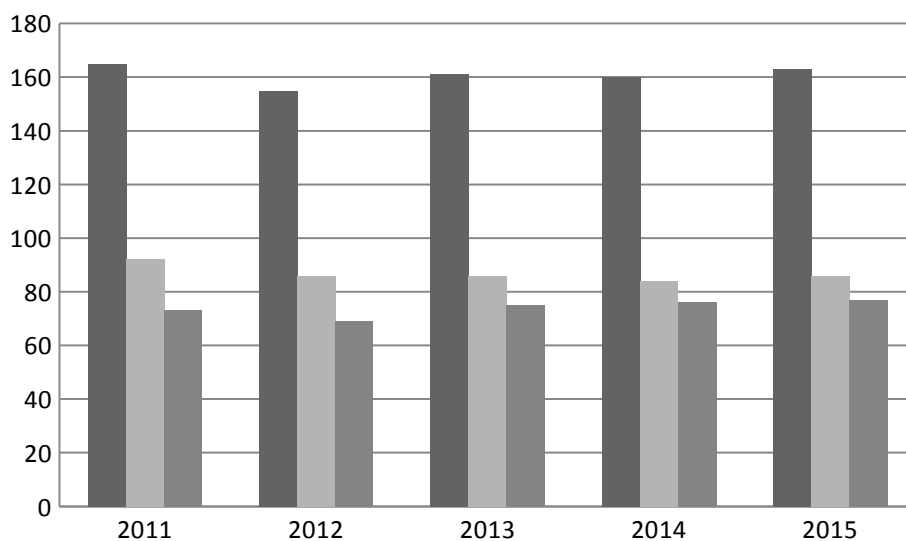
Tab. 2 Liczba mieszkańców sołectwa w latach 2011-2015 z uwzględnieniem podziału na płeć.

	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015
Ogółem	820	818	807	800	797
Mężczyźni	423	423	412	412	412
Kobiety	397	395	395	388	385

Źródło: dane z Urzędu Miasta i Gminy Ścinawa.

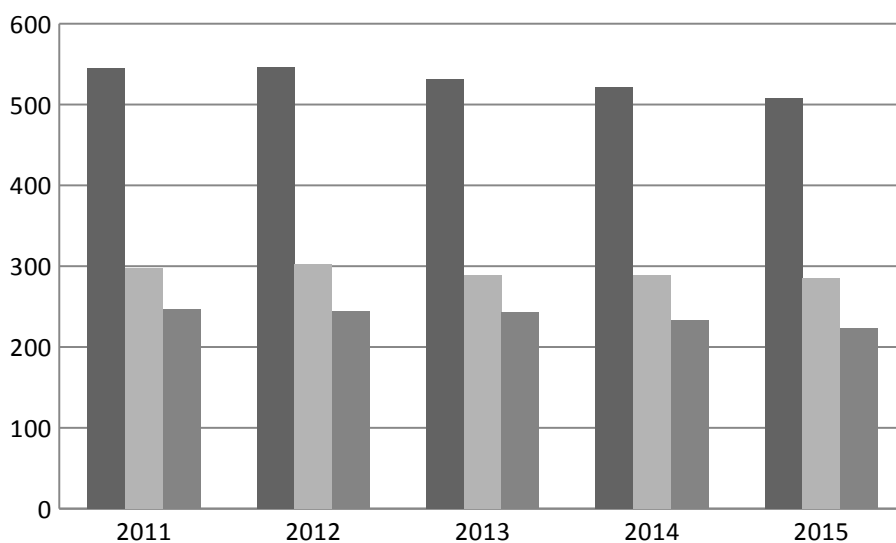
Największą część mieszkańców sołectwa stanowią osoby w wieku produkcyjnym (63,7%) i liczebność tej grupy w latach 2011-2015 nieznacznie spadła. Dwadzieścia procent mieszkańców to osoby w wieku przedprodukcyjnym i w tym przypadku tendencja jest w miarę stała. Osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią 15,8% mieszkańców (zauważyć tu można wzrost liczby osób) w połączeniu z dominacją kobiet (67,5% mieszkańców w tej grupie wiekowej). Tendencja polegająca na przewadze liczby osób w wieku produkcyjnym jest typowa dla całej gminy (choć nieco niższy jest ich udział w ogóle mieszkańców wsi - 63,7% wobec 65,2% w gminie), natomiast w sołectwie zdecydowanie więcej niż w całej gminie mieszka osób w wieku przedprodukcyjnym (20,4% wobec 17,4% w gminie) oraz nieco mniej osób w wieku poprodukcyjnym (15,8% wobec 17,4% w gminie).

Rys. 2 Liczba mieszkańców sołectwa w wieku przedprodukcyjnym w latach 2011-2015 z uwzględnieniem płci.

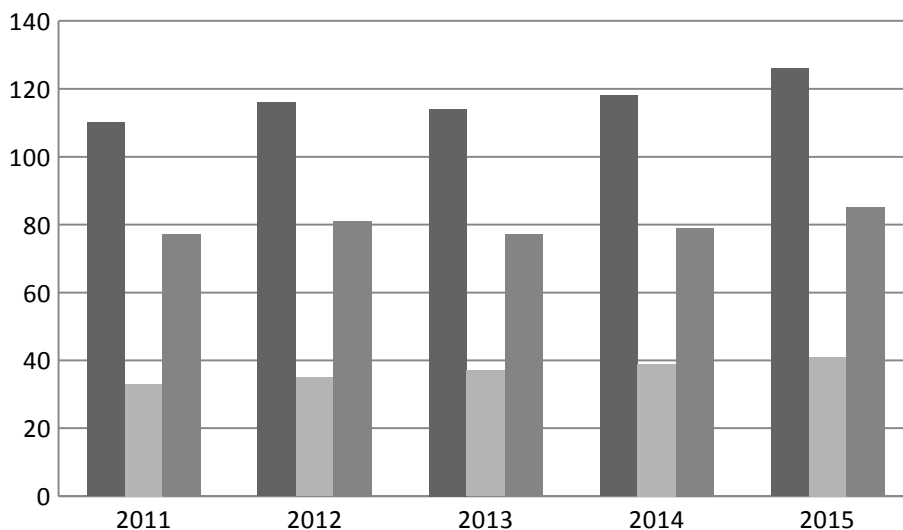
Źródło: dane z Urzędu Miasta i Gminy Ścinawa.

Rys. 3 Liczba mieszkańców sołectwa w wieku produkcyjnym w latach 2011-2015 z uwzględnieniem płci.

Źródło: dane z Urzędu Miasta i Gminy Ścinawa.

Rys. 4 Liczba mieszkańców sołectwa w wieku poprodukcyjnym w latach 2011-2015 z uwzględnieniem płci.

Źródło: dane z Urzędu Miasta i Gminy Ścinawa.

2. Oświata

W styczniu 2016 r. została podjęta uchwała o zamiarze likwidacji oddziału przedszkolnego w Szkole Podstawowej w Tymowej. Na mocy tej uchwały Szkoła Podstawowa miała się stać Szkołą Filialną względem Szkoły Podstawowej nr 3 w Ścinawie (która wejdzie w skład Zespołu Placówek Oświatowych). Planowano również ograniczenie liczby uczniów szkoły tylko do klas I-III. Ostatecznie szkoła będzie funkcjonowała w dotychczasowym zakresie. W 2015 r. średni wynik osiągnięty przez uczniów tej szkoły na sprawdzianie szóstoklasisty wyniósł 67,1% i był o ok. 6,6 punktu procentowego wyższy niż średnia dla całej gminy. Gorzej niż ta średnia uczniowie wypadli w części sprawdzianu z języka polskiego (65,7% w Tymowej wobec 69,4% w gminie) i angielskiego (odpowiednio 63% wobec 71,1%)⁵.

Szkoła realizowała różnorodne projekty dofinansowane gł. ze środków unijnych, m.in. "Indywidualizacja nauczania - drogą do sukcesu", "Siądź pod moim liściem - miejsce do nauki i wypoczynku" czy "Edukacja przyszłością Tymowej".

⁵ Średnie wyniki szkół ze sprawdzianu 2015,
http://www.oke.wroc.pl/images/library/File/pdfy/Powiaty_S_152/0211.pdf.

Po ukończeniu szkoły podstawowej uczniowie kontynuują naukę w Gimnazjum Publicznym w Ścinawie im. Mikołaja Kopernika. Uczniowie mogą uzyskać stypendium za dobre wyniki w nauce, sporcie lub za osiągnięcia artystyczne. Mają możliwość korzystania z szerokiej oferty zajęć pozalekcyjnych, niektórzy aktywnie działają w Szkolnym Klubie Wolontariatu "Prometeusz", Szkolnym Klubie Euro-Gimnazjalista czy Szkolnym Klubie Miłośników Kultury. Uczniowie na egzaminie kończącym naukę w gimnazjum uzyskali wyniki nieco gorsze niż wynosi średnia dla całego powiatu, przy czym z przedmiotów humanistycznych i matematyczno-przyrodniczych różnice wahają się w przedziale 1-4%, natomiast w przypadku języka angielskiego na poziomie podstawowym wyniosła ona 7,7% na niekorzyść gminy.

3. Infrastruktura społeczna

Instytucją kultury działającą na terenie całej gminy jest Centrum Turystyki i Kultury w Ścinawie. Prowadzi ono działalność w nowym ośrodku w Ścinawie, a także w świetlicach wiejskich, m.in. w jednej znajdującej się w miejscowości Tymowa.

W jednym z pomieszczeń świetlicy mieszkańcy zorganizowali siłownię. Ponadto świetlica jest miejscem organizacji imprez i spotkań Koła Gospodyń Wiejskich "Babeczki". Koło działa bardzo aktywnie, m.in. reprezentując gminę na imprezach promujących świąteczne tradycje (organizowane przez Dolnośląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego czy Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego), dożynkach, Kaziukach oraz organizuje imprezy dla mieszkańców gminy (jak Dzień Kobiet, Dzień Dziecka). Za swoją działalność Koło otrzymało w 2010 r. statuetkę "Promotora miasta i gminy Ścinawa" od Burmistrza Ścinawy.

Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Ścinawie posiada dwie filie, w tym jedną w Tymowej. Księgozbiór placówki liczył w 2014 r. 8374 woluminy.

Mieszkańcy sołectwa korzystają z opieki zdrowotnej świadczonej przez Miejsko-Gminny Zespół Zakładów Opieki Podstawowej w Ścinawie i podlegający mu Wiejski Ośrodek Zdrowia w Tymowej. MGZZOP świadczy usługi w zakresie podstawowej i specjalistycznej (14 specjalności) opieki zdrowotnej, laboratorium

diagnostycznego, rehabilitacji czy medycyny pracy. Najbliższa apteka znajduje się w Ścinawie, a szpital w Lubinie.

Głównymi powodami przyznania pomocy społecznej mieszkańcom Tymowej są ubóstwo (31 osób), bezrobocie (21 osób) i niepełnosprawność (17 osób). Po kilka osób korzysta ze wsparcia ze względu na alkoholizm i narkomanię (4) oraz przemoc w rodzinie (1). Pomocy udziela Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ścinawie.

W miejscowości jest plac zabaw, boisko wiejskie oraz - przy Szkole Podstawowej - boisko wielofunkcyjne Orlik. Obiekty infrastruktury sportowej sprzyjają aktywności sportowej mieszkańców (w zakresie piłki nożnej). W miejscowości od 2008 r. działa klub "Viktoria" Tymowa, która gra w klasie B.

Fot. 3 Plac zabaw i obiekty sportowe w Tymowej.

Źródło: fotografie własne.

Za bezpieczeństwo i porządek publiczny na terenie sołectwa odpowiada Komisariat Policji w Ścinawie. Mieszkańcy mogą korzystać z pomocy dzielnicowego z Rejonu XX Komendy Powiatowej Policji w Lubinie. Poziom bezpieczeństwa w sołectwie ulega poprawie - o ile w 2012 r. odnotowano 8 przestępstw, to w 2014 r. już tylko jedno. Żaden z czynów nie został popełniony przez osoby nieletnie.

Z kolei za bezpieczeństwo pożarowe odpowiada zlokalizowana w Tymowej jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej, licząca 16 strażaków. Na wyposażeniu oddziału są 3 samochody (w tym 2 średnie samochody ratowniczo-gaśnicze i jeden lekki), zestaw narzędzi hydraulicznych, agregat prądotwórczy, zestaw ratownictwa medycznego, piły do cięcia betonu, stali i drewna, aparaty

powietrzne, drabiny przenośne, pompy szlamowe, motopompy, wentylator oddymiający, węże i armatura pożarnicza, podręczny sprzęt gaśniczy i burzący oraz sprzęt łączności radiowej. W 2015 r. strażacy z tej jednostki interweniowali w 44 pożarach i 6 miejscowych zagrożeniach. Jednostka należy do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego⁶.

Sołectwo Tymowa otrzymuje środki w ramach funduszu sołectkiego. Między 2010 a 2014 r. ich łączna kwota wyniosła 115.857,79 zł, co stanowiło 12% środków finansowych przeznaczonych przez gminę na ten cel. Środki z funduszu sołectkiego przeznaczano na remont świetlicy i zakup wyposażenia do niej, ogrodzenie i wyposażenie terenu placu zabaw dla dzieci, naprawę drogi, zakup sprzętu służącego utrzymaniu boiska, organizację imprez kulturalno-oświatowych i integracyjnych, zakup materiałów na remont remizy, zakup sprzętu medycznego dla ośrodka zdrowia.

Poza jednostką OSP do rejestru stowarzyszeń wpisane jest Kółko Rolnicze w Tymowej oraz Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju i Odnowy Wsi Tymowa - "Pierwszy kontakt".

4. Infrastruktura techniczna

Cała gmina została objęta nowym systemem gospodarki odpadami. Odpady segregowane są odbierane od mieszkańców sołectwa raz w miesiącu, natomiast zmieszane - 2 razy.

Zaopatrzenie w ciepło mieszkańców sołectwa jest możliwe dzięki indywidualnym kotłowniom przydomowym. W miejscowości (oraz w ogóle w gminie) nie istnieje sieć gazowa. Zasilanie w energię elektryczną na terenie całej gminy odbywa się za pośrednictwem linii średniego napięcia 20 kV, wychodzących z Głównego Punktu Zasilania w Ścinawie.

Na terenie gminy Ścinawa funkcjonują 2 wodociągi grupowe, przy czym Tymowa obsługiwana jest przez wodociąg "Dziesław". Wiek sieci to ok. 20 lat. Miejscowość jest podłączona do sieci kanalizacyjnej.

⁶ Ochotnicza Straż Pożarna w Tymowej (gmina Ścinawa), <http://strazlubin.pl/jednostki-osp-w-ksrg/tymowa>.

W wyniku przeprowadzonej w 2009 r. inwentaryzacji azbestu na terenie gminy Ścinawa, zlokalizowano 18 miejsc jego występowania. Jedną z miejscowości, w której znaleziono elementy zawierające azbest, jest Tymowa. Azbest występował tu w postaci płyt eternitowych o łącznej powierzchni 2.700 m², co stanowi jeden z większych zasobów stwierdzonych w wyniku inwentaryzacji (prawie 6% całkowitej ilości płyt w gminie).

Tymowa jest jedną z nielicznych miejscowości gminy Ścinawa, w których występuje budownictwo wielorodzinne. Stanowi ono pozostałość po dawnym PGR-ze. W miejscowości znajdują się działki pod zabudowę mieszkaniową oraz jeden budynek socjalny.

W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego dla Tymowej wyznaczono tereny, na których można lokalizować elektrownie wiatrowe.

W miejscowości znajduje się przystanek autobusowy, jednak realizowane są jedynie 2 kursy dziennie w dni powszednie (oba obsługuje PKS w Lubinie S.A.)

Przez miejscowość przebiega droga powiatowa nr 1208D Ścinawa - Mleczno (odcinek o długości 5,3 km) i 1211D Tymowa - Naroczyce (odcinek o długości 850 m). Obie drogi posiadają nawierzchnię asfaltową, jednak są wąskie i w złym stanie technicznym (wyboje, ubytki). Ponadto w miejscowości wybudowano chodnik o długości ok. 3 km, nie istnieją natomiast żadne ścieżki rowerowe. W lesie znajdują się szlaki rowerowe, jednak brakuje tablic informacyjnych o ich przebiegu.

5. Działalność gospodarcza

Według Centralnej Ewidencji Informacji i Działalności Gospodarczej w Tymowej zarejestrowanych jest 16 podmiotów, działających m.in. w sferze handlu, usług budowlanych, transportu, napraw pojazdów samochodowych, praktyka lekarska oraz działalność prawnicza. Poza tym w Krajowym Rejestrze Sądowym zarejestrowana jest firma TYMEKS-POL Sp. z o.o.

W 2014 r. w sołectwie mieszkały 34 osoby zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lubinie jako bezrobotni (jest to wzrost o 15 osób w stosunku

do 2012 roku). Stanowiły one 4,3% wszystkich mieszkańców sołectwa i 6,7% osób w wieku produkcyjnym.

W Tymowej funkcjonują dwa większe gospodarstwa rolne o powierzchni ok. 100 ha.

II. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości

Dla rozwoju miejscowości niezbędne jest posiadanie elementów, które stanowią jej przewagę konkurencyjną. Przy czym zasoby miejscowości to jej immanentne cechy, stałe elementy. Ich przewaga nad czynnikami zewnętrznymi wynika z faktu, że stanowią nieodłączną część danej miejscowości. Zasoby miejscowości należy rozpatrywać w sposób szeroki, z tego też względu obejmują takie elementy jak:

- zasoby przyrodnicze (m.in. krajobraz, wody, obszary chronione),
- dziedzictwo kulturowe (m.in. zabytki, zespoły artystyczne, lokalne zwyczaje, gwara),
- obiekty i tereny (m.in. tereny pod zabudowę mieszkaniową/przemysłową, tradycyjne obiekty gospodarskie, place),
- infrastruktura społeczna (m.in. domy kultury, biblioteki, świetlice),
- infrastruktura techniczna (m.in. drogi, sieć wodno-kanalizacyjna, ciepłownicza),
- gospodarka i rolnictwo (m.in. zakłady pracy, gospodarstwa rolne),
- kapitał społeczny i ludzki (m.in. organizacje pozarządowe, inicjatywy mieszkańców).

Wykorzystując przedstawiony powyżej sposób klasyfikowania zasobów miejscowości, dokonano również inwentaryzacji zasobów dla Tymowej.

Zasoby przyrodnicze:

- rezerwat "Tymowskie śnieżyce",
- pomniki przyrody,
- użytek ekologiczny Dąbrowa Dolna.

Dziedzictwo kulturowe:

- obiekty zabytkowe, w tym sakralne,
- ciekawa historia,
- krzyże pokutne w pobliżu wsi.

Obiekty i tereny:

- tereny pod zabudowę mieszkaniową,
- tereny pod elektrownie wiatrowe.

Infrastruktura społeczna:

- plac zabaw dla dzieci,
- świetlica wiejska,
- szkoła podstawowa z oddziałem przedszkolnym,
- boisko wiejskie,
- boisko wielofunkcyjne Orlik przy szkole podstawowej,
- sala gimnastyczna przy szkole,
- filia biblioteki gminnej,
- jednostka OSP,
- stowarzyszenia lokalne.

Infrastruktura techniczna:

- drogi powiatowe biegnące przez wieś,
- bliskość drogi krajowej nr 36,
- linia kolejowa i stacja kolejowa w sąsiedniej miejscowości,
- wieś zelektryfikowana,
- sieć wodociągowa i kanalizacyjna.

Gospodarka i rolnictwo:

- dość wysoki wskaźnik przedsiębiorczości (w porównaniu z pozostałymi terenami wiejskimi gminy Ścinawa),
- 2 duże gospodarstwa rolne.

III. Analiza SWOT dla Tymowej

Analiza SWOT jest metodą pozyskiwania oraz porządkowania danych służących lepszemu poznaniu badanej jednostki. Jej wyniki są wykorzystywane do określania celów i zadań dla danej miejscowości. Nazwa SWOT pochodzi od pierwszych liter angielskich słów wyznaczających badane zagadnienie i oznaczających:

- **S**trengths (mocne strony),
- **W**eaknesses (słabe strony),
- **O**pportunities (szanse),
- **T**hreats (zagrożenia).

Tab. 3 Schemat analizy SWOT.

		charakter oddziaływania czynnika	
		pozytywny	negatywny
miejsce występowania czynników	wewnętrzne	S silne strony	W słabe strony
	zewnętrzne	O szanse	T zagrożenia

Źródło: „Planowanie strategiczne. Poradnik dla pracowników administracji publicznej”.

Czynniki rozpatrywane w analizie SWOT dzielimy na: wewnętrzne - pozytywne i negatywne oraz zewnętrzne - pozytywne i negatywne.

Do czynników wewnętrznych pozytywnych (silne strony) zaliczymy te zasoby lub zjawiska, które służą rozwojowi miejscowości i na które wpływ ma bezpośrednio gmina poprzez swoje instytucje, władze samorządowe, jak i mieszkańców. Do czynników wewnętrznych negatywnych (słabe strony) zaliczymy braki lub zjawiska, które w różnym stopniu utrudniają i ograniczają możliwość rozwoju miejscowości. Na ich występowanie również bezpośredni wpływ ma gmina.

Czynniki zewnętrzne pozytywne (szanse) to zjawiska i tendencje występujące w otoczeniu, które odpowiednio wykorzystane staną się impulsem do rozwoju oraz osłabiają zagrożenia. Czynniki zewnętrzne negatywne (zagrożenia) – to wszystkie czynniki zewnętrzne, które postrzegamy jako bariery rozwoju jednostki, utrudnienia, dodatkowe koszty działania. O ile możliwość kreowania mocnych stron i niwelowania słabych jest w zasięgu naszych możliwości – możemy podejmować określone decyzje, o tyle zarówno na szanse, jak i zagrożenia nie mamy wpływu - występują one w otoczeniu i na ich występowanie mają wpływ inne podmioty. Możemy je jednak wykorzystywać i dostosowywać się.

Mocne strony:

- położenie w pobliżu drogi krajowej, dające możliwość szybkiego dojazdu do innych węzłów komunikacyjnych,
- bliskość Ścinawy i Lubina - ośrodków miejskich, pozwalających na dostęp do usług,
- stacja kolejowa w sąsiedniej miejscowości,
- tereny pod zabudowę mieszkaniową i elektrownie wiatrowe,
- świetlica wiejska,
- filia biblioteki gminnej,
- Wiejski Ośrodek Zdrowia,
- szkoła podstawowa z salą gimnastyczną i boiskiem wielofunkcyjnym,
- boisko wiejskie,
- plac zabaw dla dzieci,
- jednostka OSP,
- podłączenie do sieci wodociągowej,
- obiekty zabytkowe, w tym park dworski,
- wysoki poziom aktywności mieszkańców.

Słabe strony:

- zły stan infrastruktury drogowej,
- brak sieci kanalizacyjnej,
- stosunkowo duża ilość azbestu.

Szanse:

- środki finansowe z funduszy unijnych na rozwój obszarów wiejskich,
- wzrost popularności historii lokalnej,
- poprawa stanu szlaków rowerowych biegnących w pobliżu wsi.

Zagrożenia:

- odpływ mieszkańców,
- obniżenie dochodów gminy,
- ograniczenie liczby dzieci przyjmowanych do szkoły i przekształcenie jej w szkołę filialną,
- ograniczenie środków zewnętrznych na inwestycje infrastrukturalne, w tym środków powiatu (remont drogi powiatowej).

IV. Planowane zadania inwestycyjne i przedsięwzięcia aktywizujące społeczność lokalną

Przedstawione poniżej kierunki rozwoju stanowią wypadkową zasobów, które posiada miejscowość Tymowa, oraz analizy słabych i mocnych stron. Wypracowane zostały przy współpracy z lokalną społecznością, w czasie konsultacji społecznych z mieszkańcami.

Priorytet 1.

UPORZĄDKOWANIE PRZESTRZENI PUBLICZNYCH I ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Tymowa ze względu na duże zaludnienie jest miejscowością dość rozwiniętą - zarówno jeśli chodzi o infrastrukturę techniczną, jak i społeczną. W podejmowanych działaniach należy skupić się na jej modernizacji, co przełoży się na lepszą jakość i komfort życia mieszkańców.

Przez Tymową biegną dwie drogi powiatowe. Należy zadbać o pobocza, zwłaszcza w niebezpiecznych miejscach (jak zakręty), aby zawsze były oczyszczone i pozbawione zarośli. Przyczyni się to do wzrostu bezpieczeństwa drogowego. Same drogi powinny również zostać oczyszczone, zwłaszcza z piasku zalegającego przy krawężnikach. Największy problem stanowi on po zimie. W miejscach skrzyżowań z drogami podporządkowanymi montaż luster drogowych ułatwiłby możliwość włączania się do ruchu.

Do zwiększenia poziomu bezpieczeństwa drogowego oraz komfortu jazdy przyczyni się wymiana nawierzchni na drogach powiatowych, jak również ułożenie nawierzchni asfaltowej na drogach gminnych (gruntowych), znajdujących się w Tymowej. Z kolei z punktu widzenia rowerzystów warto rozważyć możliwość oznakowania szlaków rowerowych. Przydadzą się one mieszkańcom przemieszczającym się między miejscowościami, ale również przyjezdnym.

Przepusty w rowach melioracyjnych muszą być oczyszczane i konserwowane. Największy problem stanowią one wzdłuż drogi powiatowej, ponieważ powodują zalewanie posesji.

We wsi dają się również odczuć braki w oświetleniu drogowym. Piesi poruszający się po zmroku lub wcześniej rano nie są widoczni dla kierowców, co jest szczególnie niebezpieczne w miejscach, w których nie ma chodników. Ponadto oświetlenie drogowe sprzyja bezpieczeństwu publicznemu na terenie miejscowości. Należy więc zagęścić sieć punktów oświetleniowych, zwłaszcza w rejonie cmentarza.

Ze względu na to, że Tymowa jest dużą miejscowością, należy ułatwić poruszanie się po niej i odnajdywanie poszczególnych budynków. Ma to szczególne znaczenie z punktu widzenia służb ratunkowych. Dlatego przy głównej drodze powinny stanąć tabliczki informujące o numeracji budynków znajdujących się przy bocznych ulicach.

Ponadto w miejscowości należy przeprowadzić remonty i konserwację mniejszych obiektów i urządzeń. Mieszkańcy wskazują, że należy ustawić wiatę przystankową w Tymowej - na wysokości dawnych Toszowic. Hydranty powinny zostać poddane konserwacji i oznakowane, aby mogły z nich korzystać służby ratunkowe. Zdarzają się bowiem przypadki wycieku wody z tych urządzeń.

- 1) Wycięcie zarośli w obrębie drogi i poboczy w niebezpiecznych miejscach.
- 2) Usunięcie zalegającego przy krawężnikach piasku.
- 3) Montaż luster drogowych.
- 4) Położenie asfaltu na drogach gminnych.
- 5) Wymiana nawierzchni na drodze powiatowej.
- 6) Przegląd stanu dróg dojazdowych do pól wraz ze wzmocnieniem i utwardzeniem.
- 7) Oznakowanie szlaków rowerowych.
- 8) Melioracja i oczyszczenie przepustów.
- 9) Uzupełnienie oświetlenia drogowego.
- 10) Oznakowanie rozmieszczenia budynków mieszkalnych.
- 11) Konserwacja i oznakowanie hydrantów.
- 12) Ustawienie wiaty przystankowej na terenie Tymowej - Toszowic.

ROZWÓJ OFERTY KULTURALNEJ I SPĘDZANIA CZASU WOLNEGO W TYMOWEJ

Mieszkańcy Tymowej mogą korzystać ze świetlicy wiejskiej, jednak budynek i jego otoczenie wymaga dalszych nakładów inwestycyjnych. Przede wszystkim utwardzenie placu przy świetlicy oraz remizie OSP ułatwi korzystanie z obiektów mieszkańcom. Dodatkowo ważne jest pozyskanie terenu w pobliżu świetlicy z przeznaczeniem na parking. Wówczas na organizowane tu zajęcia czy imprezy mogliby przyjeżdżać również mieszkańcy innych miejscowości gminy. W świetlicy należy zamontować piec, aby można było ogrzewać pomieszczenie (co przyczyni się do utrzymania obiektu w dobrym stanie technicznym).

Mieszkańcy są zainteresowani rozwojem oferty zajęć sportowych czy kulturalnych w świetlicy wiejskiej. Jedną z propozycji jest stworzenie fitness klubu, w którym mogłyby być organizowane zajęcia sportowe itp. Tym bardziej, że w pomieszczeniu znajdują się już urządzenia - należy więc zadbać o ich właściwe rozstawienie, wzmocnienie stropu oraz być może również zatrudnić instruktora.

Najmłodsi mieszkańcy Tymowej mogą korzystać z placu zabaw, jednak należy poprawić jego estetykę oraz poziom bezpieczeństwa. Wszystkie urządzenia powinny być poddawane konserwacji i odnawiane, natomiast dodatkowo mieszkańcy dostrzegają potrzebę wykonania monitoringu - przy placu zabaw oraz świetlicy wiejskiej. Zapobiegnie to niszczeniu obu obiektów i zwiększy bezpieczeństwo przebywających w tych miejscach osób.

Modernizacja terenu boiska wiejskiego pozwoli na korzystanie z niego mieszkańców. Powinna objąć ustawienie ławek i monitoring, który dodatkowo uniemożliwiłby niszczenie obiektu. W ten sposób boisko wielofunkcyjne typu Orlik zlokalizowane przy szkole podstawowej będzie wykorzystywane głównie przez uczniów. Być może udałoby się także pozyskać teren przy tym boisku i przeznaczyć go na miejsce spotkań mieszkańców gminy. Budowa wiaty czy też zakup namiotów pozwoliłyby na organizację różnych imprez czy turniejów sportowych i integrowanie się mieszkańców.

Dodatkowo w miejscowości powinna zostać ustawiona tablica z informacjami o jej historii, obiektach zabytkowych, atrakcjach przyrodniczych, a

także przedstawiająca archiwalne zdjęcia. Mieszkańcy sugerują, że najlepszym miejscem byłby teren przy świetlicy wiejskiej lub kościele.

- 1) Utwardzenie placu przy remizie OSP i świetlicy, wraz z pozyskaniem terenu pod budowę parkingu przy świetlicy wiejskiej.
- 2) Montaż pieca w świetlicy wiejskiej.
- 3) Rozwój oferty zajęć w świetlicy wiejskiej, np. stworzenie fitness klubu.
- 4) Poprawa estetyki i bezpieczeństwa placu zabaw.
- 5) Monitoring przy świetlicy i placu zabaw.
- 6) Modernizacja boiska sportowego.
- 7) Pozyskanie terenu na plac z przeznaczeniem pod imprezy kulturalno-edukacyjne.
- 8) Ustawienie tablicy informacyjno-historycznej o miejscowości.

V. Harmonogram realizacji zadań inwestycyjnych

Harmonogram realizacji zadań inwestycyjnych uwzględnia okres obowiązywania Planu Odnowy Miejscowości oraz programy, na podstawie których gmina może ubiegać się o dofinansowanie projektów rozwojowych (zarówno programów krajowych, jak i zewnętrznych, ze szczególnym uwzględnieniem funduszy unijnych). Opracowanie harmonogramu oparto jednak w dużej mierze także na wynikach konsultacji społecznych, w czasie których sami mieszkańcy wskazywali zadania, jakie w najbliższych latach powinny zostać zrealizowane w miejscowości. W czasie spotkania konsultacyjnego otrzymali specjalny formularz analizy zasobów miejscowości, który ułatwiał wskazywanie przedsięwzięć o charakterze infrastrukturalnym, jak i "miękkim", służących rozwojowi więzi między członkami społeczności lokalnej. Określali również priorytetowość zadań, która przekłada się na to, czy zadanie jest pilne, czy też może zostać odłożone w czasie lub np. jego realizacja ma charakter warunkowy i uzależniona została tylko od możliwości pozyskania ewentualnych środków zewnętrznych.

Plan Odnowy Miejscowości Tymowa na lata 2016-2023

Dolnośląskie Centrum Rozwoju Lokalnego s.c.

Lp.	Tytuł projektu	Cel i przeznaczenie przedsięwzięcia	Szacunkowy koszt inwestycji	Lata realizacji	Możliwe źródła finansowania
PRIORYTET 1. UPORZĄDKOWANIE PRZESTRZENI PUBLICZNYCH I ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ					
1.	Wymiana nawierzchni drogi powiatowej	poprawa bezpieczeństwa i komfortu podróżowania, poprawa bezpieczeństwa pieszych poruszających się wzdłuż drogi	900 000,00 zł	2020-2023	środki unijne (PROW), środki własne gminy, środki finansowe powiatu, programy ministerialne
2.	Wymiana nawierzchni dróg gminnych	poprawa bezpieczeństwa i komfortu podróżowania, poprawa bezpieczeństwa pieszych poruszających się wzdłuż dróg	500 000,00 zł	2020-2023	środki unijne (PROW), środki własne gminy, programy ministerialne
3.	Przegląd stanu dróg dojazdowych do pól wraz ze wzmocnieniem i utwardzeniem	poprawa dojazdu do pól, stworzenie możliwości przejazdu np. rowerami	100 000,00 zł	2018-2020	środki unijne (PROW), środki własne gminy
4.	Wytyczenie i oznakowanie ścieżek rowerowych	wzrost bezpieczeństwa osób podróżujących rowerami, wzrost atrakcyjności miejscowości z punktu widzenia turystów	50 000,00 zł	2017-2020	środki unijne (PROW), środki własne gminy
5.	Oczyszczenie poboczy z zakrzewień oraz jezdni z zalegającego wzdłuż krawężników piasku	poprawa komfortu podróżowania oraz bezpieczeństwa przez poprawę widoczności	10 000,00 zł	2017-2018	środki unijne (PROW), środki własne gminy, programy ministerialne

6.	Oczyszczenie przepustów	poprawa stanu środowiska naturalnego; ograniczenie zagrożenia lokalnymi podtopieniami	10 000,00 zł	2017-2018	WFOŚiGW, środki unijne (PROW), środki własne gminy
7.	Montaż lustra drogowego	poprawa bezpieczeństwa, ułatwienie włączenia się do ruchu osobom wyjeżdżającym z drogi podporządkowanej	1 000,00 zł	2017	środki własne gminy, środki finansowe powiatu
8.	Uzupełnienie oświetlenia drogowego	poprawa bezpieczeństwa drogowego i publicznego poprzez instalację nowych punktów oświetleniowych wykorzystujących nowoczesne, energooszczędne technologie	200 000,00 zł	2019-2021	środki unijne (PROW, RPO WD 2014- 2020), WFOŚiGW, środki własne gminy
9.	Ustawienie tablic informujących o numeracji posesji przy bocznych ulicach	ułatwienie w poruszaniu się po miejscowości przyjezdnym oraz służbom ratunkowym	10 000,00	2018-2020	środki własne gminy, fundusz sołecki
10.	Konserwacja i oznakowanie hydrantów	wzrost poziomu bezpieczeństwa pożarowego	5 000,00 zł	2018-2019	środki własne gminy, fundusz sołecki
11.	Ustawienie wiaty przystankowej na terenie Toszowic	poprawa estetyki przestrzeni publicznych, zwiększenie wygody i bezpieczeństwa osób oczekujących na komunikację zbiorową	10 000,00 zł	2022-2023	środki własne gminy, środki finansowe powiatu
PRIORYTET 2. ROZWÓJ OFERTY KULTURALNEJ I SPĘDZANIA CZASU WOLNEGO W TYMOWEJ					

12.	Utwardzenie placu przed remizą i świetlicą wiejską, pozyskanie terenu na parking przed świetlicą oraz montaż monitoringu	poprawa estetyki przestrzeni publicznej oraz poprawa dostępności obiektów przeznaczonych dla mieszkańców, zabezpieczenie przed dewastowaniem poprzez montaż monitoringu	40 000,00 zł	2019-2023	środki unijne (PROW), środki własne gminy, fundusz sołecki
13.	Montaż pieca w świetlicy	poprawa komfortu korzystania z obiektu oraz stanu technicznego	20 000,00 zł	2018-2019	środki unijne (PROW), środki własne gminy, fundusz sołecki, fundacje korporacyjne
14.	Rozwój oferty zajęć organizowanych w świetlicy wiejskiej	poprawa warunków nauki, rozwijania zainteresowań i możliwości spędzania wolnego czasu przez mieszkańców poprzez rozwój liczby oferowanych w świetlicy wiejskiej zajęć przy współpracy z "trzecim sektorem"; zachęcenie mieszkańców do większej aktywności fizycznej poprzez rozwój infrastruktury i możliwości do uprawiania dyscyplin sportowych	10 000,00 zł	2017 i kolejne	środki unijne (PROW), środki własne gminy, fundusz sołecki, środki pozyskane przez ngo, środki fundacji korporacyjnych (np. PZU)
15.	Modernizacja placu zabaw wraz z montażem monitoringu	poprawa warunków zabawy dla dzieci poprzez modernizację i zwiększenie poziomu bezpieczeństwa placu zabaw, zapobieganie dewastowaniu zabawek	40 000,00 zł	2016-2018	środki unijne (PROW), środki własne gminy, fundusz sołecki
16.	Modernizacja boiska sportowego	zapewnienie możliwości bezpiecznego uprawiania sportu, zwiększenie liczby dyscyplin, jakie można uprawiać na boisku	100 000,00 zł	2018-2021	środki własne gminy, Ministerstwo Sportu i Turystyki, środki unijne

					(PROW, RPO WD 2014-2020), fundusz sołecki
17.	Pozyskanie terenu pod plac do organizacji imprez sportowych itp.	poprawa warunków aktywnego wypoczynku oraz integracji mieszkańców poprzez stworzenie bezpiecznej infrastruktury sportowej	2 000,00 zł	2021-2023	środki unijne (PROW, RPO WD 2014-2020), fundusz sołecki, środki własne gminy
18.	Ustawienie tablic informacyjnych o miejscowości	zainteresowanie lokalną historią oraz atrakcjami przyrodniczymi dzięki montażowi tablic informacyjnych	5 000,00 zł	2017-2018	środki unijne (PROW, RPO WD 2014-2020), WFOŚiGW, środki własne gminy

Spis tabel

Tab. 1 Liczba mieszkańców Tymowej na tle gminy (stan na dzień 31.12 każdego roku).....	8
Tab. 2 Liczba mieszkańców sołectwa w latach 2011-2015 z uwzględnieniem podziału na płeć.....	8
Tab. 3 Schemat analizy SWOT.....	18

Spis rysunków

Rys. 1 Położenie Tymowej na tle Lubina i Ścinawy.....	6
Rys. 2 Liczba mieszkańców sołectwa w wieku przedprodukcyjnym.....	9
Rys. 3 Liczba mieszkańców sołectwa w wieku produkcyjnym w latach 2011-2015 z uwzględnieniem płci.....	9
Rys. 4 Liczba mieszkańców sołectwa w wieku poprodukcyjnym w latach 2011-2015 z uwzględnieniem płci.....	10

Spis fotografii

Fot. 1 Kościół pw. Matki Bożej Królowej Świata w Tymowej.....	4
Fot. 2 Kościół pw. Matki Bożej Królowej Świata z cmentarzem i figurą św. Nepomucena przed kościołem.....	5
Fot. 3 Plac zabaw i obiekty sportowe w Tymowej.....	12